

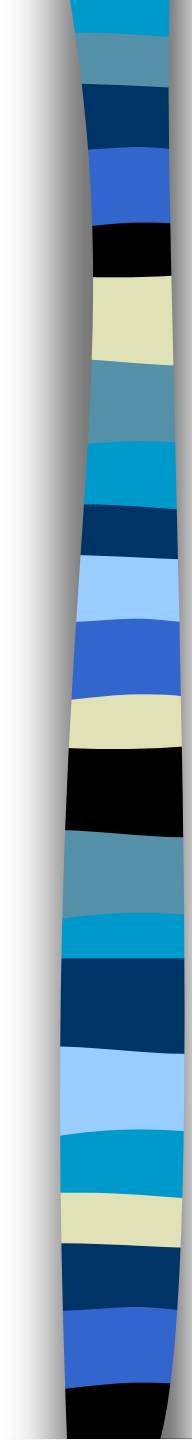
10 Μύθοι για τη γλώσσα

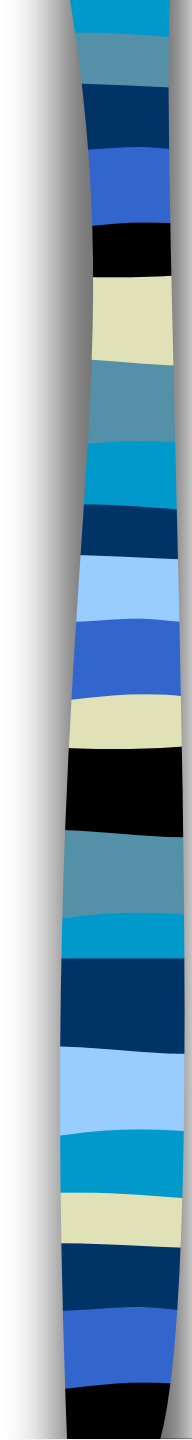

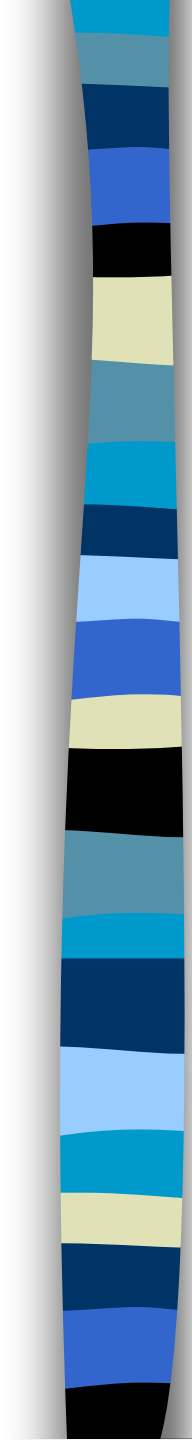

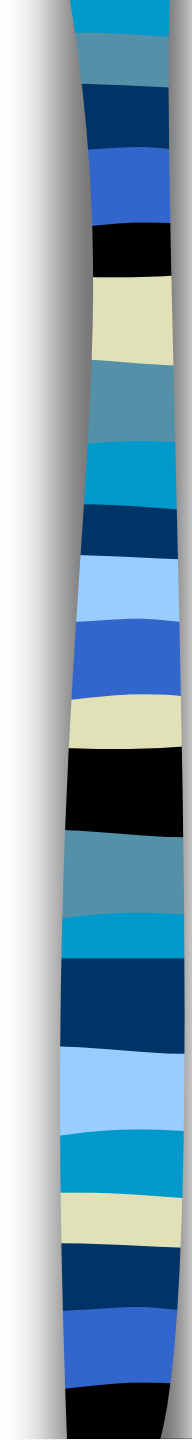
1. Το παρελθόν

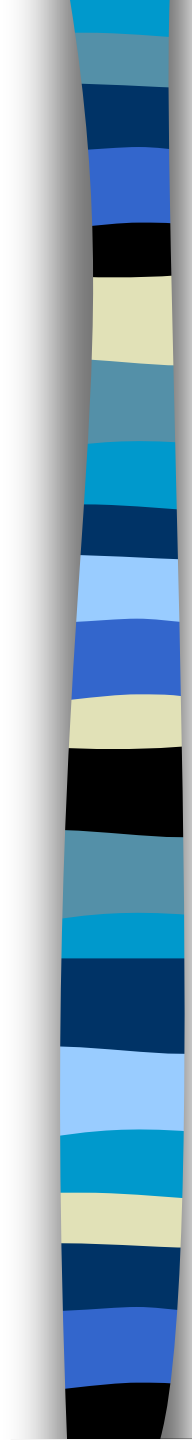
- 1. Μυθολογείται πρώτα η αρχαία ελληνική γλώσσα ως προς την καταγωγή και την εύρεσή της· κυρίως ως προς τη θεολογική, ανθρωπολογική ή μεικτή αφορμή της.

-
- 2. Μυθολογήματα επίσης εμφανίζονται, προκειμένου να κατοχυρωθούν η αρχαιότητα και η προτεραιότητα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας έναντι άλλων γειτονικών γλωσσών.

-
- 3. Μυθολογικές εξηγήσεις προτείνονται, για να αποφασιστεί ο πραγματολογικός, ή και οντολογικός, τύπος της γλώσσας σε αντίθεση προς τον συμβατικό της χαρακτήρα.

-
- 4. Μύθοι, τέλος, επινοούνται, για να υποστηρίξουν ως αδιαίρετο το ζεύγος «όμαιμον-ομόγλωσσον», στο πλαίσιο μιας αυθεντικής φυλετικής ιθαγένειας, εκεί μάλιστα που λίγο πολύ σκανδαλίζει η εμφάνιση κάποιας πολυγλωσσίας.

-
- Αυθαίρετη ταύτισή της με την αρχαία ελληνική γραμματεία. Σύμφωνα με τούτο το ιδεολόγημα, η υψηλή στάθμη της γλώσσας εξασφαλίζει εκ των προτέρων την υψηλή στάθμη της γραμματείας, ως σχέση μάλιστα αιτίου προς αιτιατό

-
- Την αποκλειστική κληροδοσία της στη νέα ελληνική
 - Την καθαρότητα της αρχαίας ελληνικής
 - Την πρότυπη αξία της έναντι των άλλων γλωσσών
 - Το αμετάφραστο της

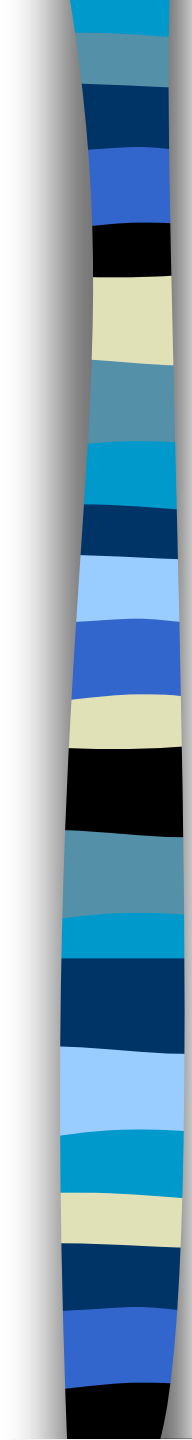
Παράδοξο

- “ Οι Νεοέλληνες, εν ονόματι της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, διεκδικούν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ισοτιμία της νε γλώσσας έναντι των άλλων γλωσσών, στο εσωτερικό της χώρας καταφανώς υποτιμούν τη στάθμη της νε γλώσσας, την οποία θεωρούν, έναντι της αε γλώσσας ανεπαρκή.”

2. Ετυμολογία και Λεξιλόγιο

- Λέξεις κληρονομημένες (αυτούσιες ή τροποποιημένες) : *πατέρας, ανθρωπιά, σπίτι*
- Μεταγενέστερα δάνεια λαϊκής (*ζουμπούλι*) ή λόγιας προέλευσης (*ιβουάρ*)
- Λόγιοι Νεολογισμοί (*ηχογραφώ*)

-
- Οι παλιότερες ετυμολογίες της νέας ελληνικής (ΝΕ) παρουσιάζουν συχνά μια ψεύτικη εικόνα σχετικά με την προέλευση του λεξιλογίου αυτής της γλώσσας, που οφείλεται στην προσπάθεια, μέσα από έναν στείρο φορμαλισμό, να αναχθούν τα πάντα στα «αρχαία ελληνικά».

Ετυμολογία και Λεξιλόγιο

- **1^η ιδιαιτερότητα** : αλλαγές στην προφορά και σημασία (*σταυρός* < *crux*, *παράδεισος*)
- **2^η ιδιαιτερότητα** : διαχρονικός δανεισμός (*δημοκρατία*, *αριστοκρατία*)
- **3^η ιδιαιτερότητα** : διεθνή ελληνικά (*church* < *κυριακόν*, *police* < *πολιτεία*)
- **4^η ιδιαιτερότητα** : δισυπόστατος δανεισμός δάνειο μορφής από τα αρχαία ελληνικά και σαν δάνειο σημασίας από τις νεότερες ευρωπαϊκές γλώσσες

3. Η εξάρτηση

- Ριζοσπαστικοποίηση της νεολαίας > επιχείρημα της “κακοποίησης” της ελληνικής
- Κατάργηση διδασκαλίας των αρχαίων > επιχείρημα της “γλωσσικής αναπηρίας” του χρήστη της νε, αν δεν ξέρει αρχαία ελληνικά (όμως η γνώση της μητρικής δεν προϋποθέτει γνώση προγενέστερων σταδίων της)

4. Η γλωσσική φθορά

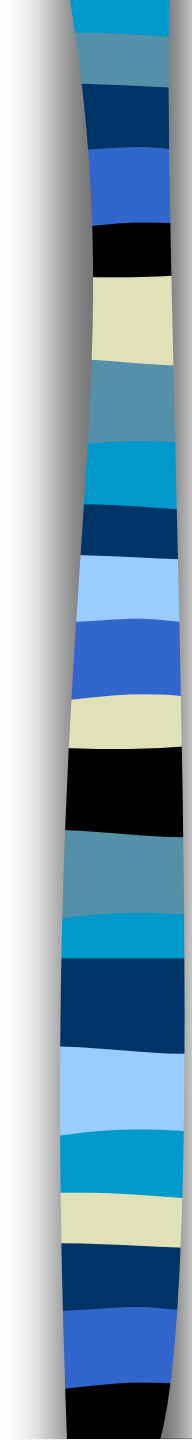
Η γλώσσα διαρκεί στο χρόνο, επειδή αλλάζει. Οι γλώσσες που ονομάστηκαν “ανώτερες” και “αυθεντικές” ανήκουν σε ιμπεριαλιστικές ομάδες

πβ. Η πατρίδα του Γερμανού απλώνεται όσο μακριά ηχεί η γερμανική γλώσσα

5. Το γλωσσικό λάθος

- Προέρχονται από διαχρονικές εξελίξεις στο φωνολογικό ή μορφολογικό επίπεδο
- Θεωρούνται προϊόντα ανακατατάξεων / επανερμηνείας δομών (πιο καλύτερος)

-
- α) παραδείγματα αναφορικών προτάσεων που εισάγονται με το οποίος και στα οποία η χρήση της προσωπικής αντωνυμίας θεωρείται εσφαλμένη: δεν κατάλαβα τον προβληματισμό του τον οποίο τον διατύπωσε βιαστικά, δεν μπορεί να κόψει το τσιγάρο το οποίο το απολαμβάνει όσο τίποτε άλλο·
(β) παραδείγματα με εμφάνιση οιονεί πλεοναστικών στοιχείων: πιο καλύτερος, από ανέκαθεν ·
(γ) παραδείγματα χρήσης καθαρά αμετάβατων ρημάτων, όπως διαρρέω, τρέχω, περπατάω, κυκλοφορώ κλπ. ως μεταβατικών/μεταβιβαστικών, κυρίως, για να εξαρθεί ο δράστης ή η εξωτερική αιτία: ο δημοσιογράφος διέρρευσε την είδηση ότι επίκειται ανασχηματισμός της κυβέρνησης, με αυτά που φοράς πώς να σε κυκλοφορήσω, έτρεξα το πρόγραμμα.

5. Το γλωσσικό λάθος

- Αντιμετώπιση του λάθους σε σχέση με το σύστημα που ευνοεί την εμφάνιση και περαιτέρω γενίκευσή του
- Δεν πρόκειται για μεμονωμένα παραδείγματα, αλλά για συστηματικές αποκλίσεις
- Ποικιλία στη γλώσσα
- Σηματοδοτούν ασάφεια ή αδιαφάνεια του συστήματος

6. Ο δανεισμός

Ο δανεισμός δεν οφείλεται σε δομικά κενά της νε αλλά σε μεταβλητές κοινωνιοπολιτιστικής τάξης. “Ο δανεισμός λέξεων αποτελεί φυσιολογικό φαινόμενο όλων των γλωσσών και όχι ασθένεια που πρέπει να σπεύσουμε να θεραπεύσουμε”

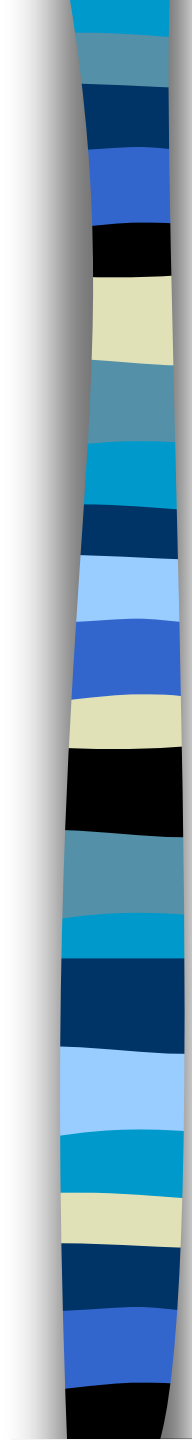
7. Γλωσσικές Ποικιλίες (Η γλώσσα των νέων)

- Μια ποικιλία της γλώσσας με όλα τα χαρακτηριστικά του εφήμερου, περιορισμένη τοπικά και χρονικά, θεωρείται αυθαίρετα ως η μοναδική ποικιλία της ελληνικής που γνωρίζουν οι νέοι / νέες
- Λάθη που οφείλονται σε άγνοια της γλώσσας εξισώνονται με “λάθη” που κινητοποιούνται από την ίδια γλωσσική γνώση π.χ. καλύτερότερος=μεγάλη έμφαση

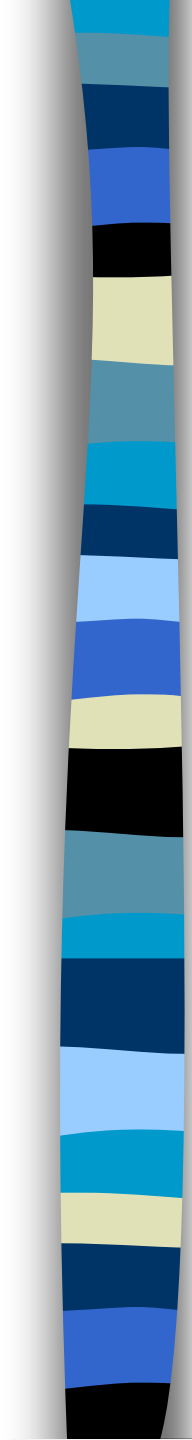
7. Γλωσσικές Ποικιλίες (Η γλώσσα των νέων)

- Παραλλαγή σε ένα γνωστό θέμα : πάμε πλατεία / πάμε σχολείο, περικοπή συλλαβών / κρυπτικότητα, μαλάκα / ρε (μωρέ), μετάβαση από αισθητηριακές σε γνωστικές λειτουργίες (όραση : ανοιχτομάτης, φωστήρας / μου 'ρθε φλας, την είδα αρχηγός, χλομό, αστέρι), (γεύση : χάφτας, άνοστο αστείο / δε μασάω), (αφή : αναψηλάφιση / την ψαχουλεύτηκα)

8. Το μονοτονικό και η ορθογραφική απλοποίηση

Η ορθογραφική απλοποίηση βιώνεται από πολλούς ως *απώλεια*, στα πλαίσια της ταύτισης της γλώσσας με τη γραφή

9. Προτεραιότητα του προφορικού λόγου

Η γραφή έχει αναπαραστατική, αρχειακή ή μνημειακή λειτουργία

10. Ο πλούτος

Κάθε γλώσσα, ως σύστημα επικοινωνίας των χρηστών της, θεωρείται απολύτως αυτάρκης για την κοινωνία που τη μιλά. Όσα στοιχεία (φθόγγους, λέξεις, δομές) χρειάζεται κάθε γλωσσική κοινότητα για να εκφράσει τις έννοιες που την ενδιαφέρουν, τόσα έχει επιλέξει για τη γλώσσα της. Όλες οι γλώσσες θεωρούνται ισότιμες